

ASTR

Bulletin

VERENIGING ASTROFOTOGRAFIE

20e JAARGANG, MAART 2010

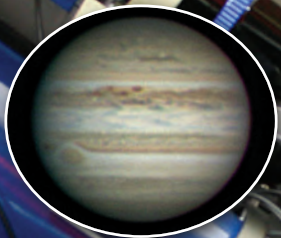
In dit nummer o.a.:

Onze voorjaarsbijeenkomst is op:

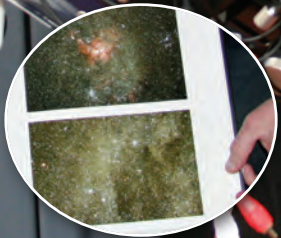
Zaterdag 1 mei te Oss

Verslag Hove

Tour de France

Op bezoek bij... Bas en Brechje van Beek

aren geleden beloofde ik ooit eens een kijkje bij Bas en Brechje te gaan nemen, maar steeds gooi- de iets roet in het eten.

Of er was geen 'Op bezoek bij..'-' plaats in AstroBulletin, of Jan of Maurice zouden het schrijven en mochten dus hun lijdend voorwerp zelf uitkiezen. Op een mistige 6 februari 2010 reed de redactie uiteindelijk toch een keer naar een pittoresk astrodorpje.

Ontvangst en gezellig astrogekeuvel.

Dat we iets dichterbij in de buurt van Brabant kwamen, was te merken toen we het gedeeltelijk afgezette dorpje, onder het licht van Houten en Driebergen, binnen reden en meteen achter een carnavalswagen van de DSB ('Dagobert Spaar Bank') moesten aansluiten. De uitbundige carnavalsmuziek

Het 'astrostel' is elf jaar getrouwd en ziet nog steeds veel 'sterretjes'.

schalde door het hele dorpje en zou tijdens ons bezoek voor (ongewilde) achtergrondmuziek zorgen. Klokslag 12.53 uur werden we hartelijk ontvangen in het nieuwe onderkomen van onze twee verenigingsleden. Nadat zij eerst enkele jaren in Arnhem en daarna in Hoofddorp hebben gewoond, kreeg Bas (39 jaar), werkzaam als medisch analist een nieuwe baan in het Diaconessenhuis in Utrecht. Brechje (34 jaar) werkt sinds twee jaar als webredacteur in het VU Medisch Centrum. Dit gaf meteen uitzicht op het zoeken naar een betere woonlocatie in de buurt van Utrecht, met veel minder lichtpollutie dan het overbelichte Hoofddorp en verre omgeving. "Toen we daar woonden, waren we aangesloten bij Volkssterrenwacht Copernicus in Haarlem en vooral te vinden in hun fraaie sterrenwacht aan de kust, om toch nog iets aan astrofotografie en 'webcam imaging' te doen. In onze Hoofddorpse tuin was de Zon door de 'Solarmax 40' eigenlijk het enige fotografische onderwerp", vertelt Bas. Nu ze in een relatief donkere omgeving wonen, hebben ze uiteindelijk de kans om met eigen apparatuur meer vanuit de achtertuin te doen. Via wat gepraat over ver-

Op bezoek bij... Bas en Brechje van Beek.

door Bert van Dijk

schillende astro-onderwerpen, waaronder over amateurs met bewonderenswaardige hogeresolutieresultaten, zoals de serieuze knaap Emil Kraaikamp uit Groningen met zijn 25 cm Newton, vertelt Bas dat hij de week ervoor Mars geprobeerd heeft te webcammen, maar de beelden waren niet mooi scherp te krijgen, waarschijnlijk vanwege een collimatatieprobleem. Zijn avi-filmpjes laten vooral aan een zijde af en toe vreemde uitstulpingen in het Marsbeeld zien. Ervaren webcammer Jan vermoedt dat dit 'tube current' (luchtwervelingen in de telecoop-buis) is. Een kleine ventilator kan in de kijker een stabiel beeld veroorzaken (betere luchtcirculatie) en dus scherpere planeetbeelden geven. Bas en Brechje hebben sinds twee weken een DMK21 camera in huis, waarmee ze de planeet, die nu slechts 14 boogseconden meet, beter willen gaan imagen. Jan zegt dat de camera een goede keuze is, omdat deze gevoeliger is dan de DMK31, die hij zelf heeft aangeschaft. Deze laatste heeft wel weer een grotere chip, wat beter is voor de Maan.

Het koppel en het begin van de interesse.

In de huiskamer staat, naast diverse Afrikaanse beelden, een oude houten kast met diverse antieke relikwieën uit de medische wereld en de redactie voelt dat dit een belangrijke link met het begin van hun hobby is. "Dit komt uit de vroegere Amsterdamse drogisterij van mijn vader en met deze microscoop is mijn interesse

gewekt in het kijken door oculairs. Wat klein is vergroten, of het nu microscopisch klein is of astronomisch ver weg", legt Bas uit. Een mooi veldmicroscopje wordt door hem even uit de kast gehaald en door mij op de foto gezet. Zijn vader bezat zelfs een koperen kijkertje en vanuit het zolderraam werd er naar de Maan gekeken. Op 6-jarige leeftijd keek Basje hier al doorheen en dit vormde de kiem tot zijn verdere professionele en amateurleven. "Dus je kunt wel zeggen dat het er met de paplepel is ingeslagen", merkt Jan

Met dit antieke veldmicroscopje begon voor Bas de interesse in het waarnemen.

lachend op. Toen hij 13 jaar was, kreeg Bas zijn eerste kijkertje, een 4 cm refractor, met zo'n dun lensje dat bij het oppoetsen spontaan brak. Later kwam er een 6 cm Tasco en weer later een 15 cm Newton.

/uitschakelaar die door het 'astrostel' naar believen zelf bediend mag worden (en dan vooral die uitstand, natuurlijk!). In het midden (en uiteraard los) van de betonnen plaat werd een metalen zuil van 15 cm geplaatst en vanuit de bestaande schuur werd 230 Volt doorgetrokken naar de een aantal nieuwe stopcontacten. De hardplastic sterrenwacht bestaat uit zes zijpanelen en vier koepelpanelen. Bas laat een huiskamerfoto van rond de kerstdagen zien. De kamer is nagenoeg compleet gevuld met 'SkyShed POD'-onderdelen en de redactie proest het uit van het lachen. "Ja, dat in elkaar zetten deden we binnen, ook omdat er buiten zo'n 20 cm sneeuw lag. De meegeleverde bouwtekeningen en assemblagevideo legden trouwens alles goed uit." Bas en Brechje kozen voor het standaardformaat van 2,40 meter diameter en dit geeft voldoende ruimte om rond hun zuil met 20 cm Meade ACF op EQ6 PRO montering te bewegen. Brechje vervolgt: "We verkozen deze versie boven een sterrenwacht met een afschuifbaar dak. Deze laatste vergt vaak meer tuinruimte door de extra dakrails en heeft een hogere muur, wat weer zicht afsnoept. En als we willen, kunnen we ons hok eventueel ook nog vrij eenvoudig naar buiten het dorp verplaatsen". Omdat het tijd was voor een tweede kopje, bleven we gezellig in de warme huiskamer zitten en later die middag zouden we de sterrenwacht in levende lijve gaan bewonderen.

Een reislustig stel met veel opnamen.

De fotoserie op tv ging verder met een aantal opnamen gemaakt vanaf La Palma, waar ze in 2009 zijn geweest. Met een uitstekende 101 mm Genesis refractor op Super Polaris montering en een Canon 350D (Hutech) werd M20 contrastrijk geportretteerd. Ook diverse samenstanden met de Maan waren vanaf vulkanische hoogte genomen. De totale zonneneclips van 29 maart 2006 vanuit Turkije kwam ook voorbij en ook een eerdere eclips uit 1991 in Mexico had Bas op zijn naam staan. Brechje herinnert Bas aan een video-onderwerp en een anekdote volgde: Bas had, naast een gewone camera en telescoop, ook een videocamera aan zijn montering

gehangen. Na totaliteit deed hij netjes het filter weer terug op de telescoop, maar na zo'n vijf minuten realiseerde hij zich dat hij helemaal was vergeten om ook de videocamera weer te bedekken met een zonnefilter. Oeps! De videobeelden werden angstvallig terug-

M20 vanaf donker La Palma en protuberansen tijdens de Mexicaanse eclips van 1991.
 (Foto's: Bas en Brechje).

gekeken en de totaliteit stond er zowaar goed op. Maar toen de felle Zon weer tevoorschijn kwam, waren er vreemde wolken op de beelden te zien. Dit waren dus de rookpluimen van het diafragma dat totaal doorbrandde! Zo heeft bijna iedere amateur wel eens geblunderd tijdens een verstandsverduistering. Toen de tv uitging, kwamen er veel losse fotoafdrukken uit de oude doos en diverse reisalbums tevoorschijn. Tussen die eersten zag ik een foto van een typische beginnerskijker met een jonge Bas ernaast, toen nog met een weelderige hardos. "Ja, dit is mijn eerste kijker, de 6 cm Tasco uit december 1983, op het balkon bij mijn ouders. Ik maakte daarmee mijn eerste Maan- en Zonnetfoto's met een pocketcamera achter

ter het oculair gehouden, op een soort kunstlichtfilm ofzo. Heerlijk onscherp en met een vreemde en vieze kleurzweem", zei hij lachend. Ooit won hij in 1983 een eerste prijs in een fotowedstrijd op

Volkssterrenwacht Corona Borealis in Dieren met een opname van de Grote Beer, genomen vanaf de Posbank bij Arnhem met een 24 mm Praktikalens. Later werden apparatuur en optiek natuurlijk verbeterd en in juli/augustus 1990 was de bloteoogkomeet Levy te zien en op Kodak T-MAX 400 en diafilm verveeuwigd met een 150 mm/F5 lens. Ook de zwart-witfilm TP 2415 is niet onbekend voor Bas en deep-

*Rosette in zwart-wit, Bas' eerste Maanopname, winnende Grote Beer, komeet Levy en Hyakutake.
 (Foto's: Bas en Brechje).*

sky kwam in het bereik met een goede 70 mm fluorietkijker. Om de komeetklapper Hyakutake uit februari/maart 1996 (Brechjes eerste staartster) kon je natuurlijk niet heen en ook weer vanaf de Posbank nam Bas foto's met een 200 mm en volgde secuur met de hand op de gecondenseerde komeetkern. In die tijd kwam Brechje in zijn astroleven en sindsdien zijn ze bijna altijd samen op astrofotografiepad. Een voor hun bijzondere komeet werd Hale-Bopp in het voorjaar van 1997, want onder die sterrenhemel

heeft Bas zijn Brechje ten huwelijk gevraagd, met de

komeet en de Pleiaden als hemelse getuigen! Een album met veel zwart-witafdrukken op TP 2415 en de korrelige T-MAX werd uit het stof gehaald. "Kijk, deze opnamen zijn gemaakt met een JSO 12,8 cm/F3,8 Wright-Schmidt camera die ik begin jaren 90 bezat. Kleine sterbeelden hoor, maar helaas toch erg veel last van vignettering en reflecties", vertelt Bas. Naar aanleiding van een AstroBulletin-artikel in 1998 over mijn 'Op bezoek bij...Albert Jansen' op Sterrewag Spreufontein in Zuid-Afrika, reisde het kersverse stel het jaar erop voor het eerst naar de zuidelijke sterrenhemel. "We konden toen qua sterrenbeelden eigenlijk niets vinden of herkennen en voelden ons weer beginner met sterrenkaart, zeker op

zo'n ideaal donkere locatie als daar!", herinnert het koppel zich. Met een Genesis 101 mm/F5,4, een 180 mm Zeiss Sonnarlens en een volgkijker met Vixen GA-4

De Hale-Bopp aanzoeks-foto, M31 met 70 mm Fluoriet, Eta Carinae-vel en Melkweg in donker Zuid-Afrika. (Foto's: Bas en Brechje).

volgsysteem op Super Polaris montering, maakten ze kleurrijke opnamen op o.a. P1600X diafilm. Ook het Melkwegcentrum in het zenit (!) kon je niet over het hoofd zien en kwam met een groothoeklens bijna overbelicht op de film. Wie reist, kan verhalen; dat gaat zeker op voor onze gastheer en -vrouw.

De ‘SkyShed POD’ met opstelling.

Na een gezellige twee uur binnen te hebben gebivakkeerd, opperde ik om eens de sterrenwacht van dichtbij te gaan bekijken. Eenmaal buiten kregen we meteen weer de nodige carnavalskrakers (“Er staat een ‘POD’ in de tuin”) om onze oren. Bukkend via een met sleutel af te sluiten zijdeurtje, gaat Bas (inmiddels met ‘SkyShed POD’-pet op) de sterrenwacht in, opent de koepel voor de helft en de permanent opgestelde 20 cm Meade ACF en Astro-Tech 66 mm APO op EQ6 PRO montering zien het daglicht. Alles is pas een jaar geleden gekocht en nog krasvrij. De hoofdkijker is nog wat beslagen (de combinatiegrap met Bas’ kapsel en een haardroger zal ik hier niet maken). Maurice tipt hun om de kijker, als hij buiten gebruik is, onder een plastic foedraal te bedekken en een lamp van weinig Wattage eronder te laten branden om vochtaanslag tegen te gaan. Bas moet trouwens ook nog wat puntjes op de ‘i’ van ‘kieren’ zetten, want er zijn toch nog enkele lekkages bovenaan bij de afsluiting van de koepel. Deze koepel is overigens ook van binnenuit af te sluiten, zodat er niet iemand onverwacht met fel licht binnen kan komen, als

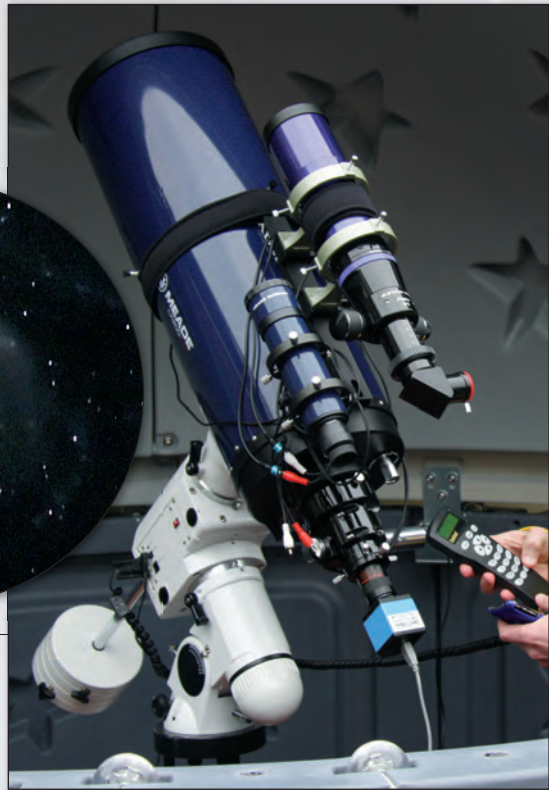
je bijvoorbeeld aan het belichten bent. De licht- en donkergrijze ‘SkyShed POD’ ziet er solide uit en alle segmenten zijn, naast stevige bouten, extra aan elkaar bevestigd met tape

Trots poseren Bas en Brechje in hun gloednieuwe sterrenwacht.

en transparante kit. De koepel kan natuurlijk 360 graden gedraaid worden en kan zo de fotograaf tegen direct stoorlicht en wind beschermen. Flink nadeel is echter dat de telescoop niet in het zenit kan kijken.

De kleine tuin geeft goed vrij zicht op de windrichtingen tot circa 20 graden hoogte, behalve het westen, omdat het huis in de weg staat. Toen ze vorig jaar op huizenjacht gingen, werd daar natuurlijk rekening mee gehouden. Een bij de Hornbach gekochte, dimbare, rood-lichtgevende lichtslang van

Boven: door de volautomatische Meade ACF/EQ6 PRO opstelling werd M101 45 minuten belicht met een Canon 350D (Hutech). Onder: een extra autoaccu kan alle apparatuur voorzien van elektriciteit, wat zeer handig is voor het werken in het vrije veld. (Accufoto: Jan Koet).

maar liefst 100 Watt kan alles fel oplichten bij op- of afbouwen en flauw oplichten bij visueel waarnemen. De opstelling

wordt bestuurd door een laptop en Bas denkt om later zelfs zijn iPhone, met veel gedownloade sterrenkundige programma's, in te zetten. "We kunnen de complete opstelling vanuit huis besturen. Drie stopcontacten zorgen voor de nodige stroom voor de laptop en een 12V autoaccu is ook inzetbaar voor de montering en de lensverwarming. Op deze accu draait alles met gemak twee volle nachten. In het veld kan deze accu ook de laptop van stroom voorzien. Een Orion autoguider kan het volgwerk doen in combinatie met de laptop", zo vertellen de

twee enthousiaste amateurs. Erg handig. Na een flitsende redactionele paparazzi-sessie, sloot Bas de koepel weer en gingen we binnenshuis de handen warmen.

